

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Drie Eikenstraat (Edegem, Antwerpen)

Projectcode: 2019A49
Augustus 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese.....	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt)..... 7

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

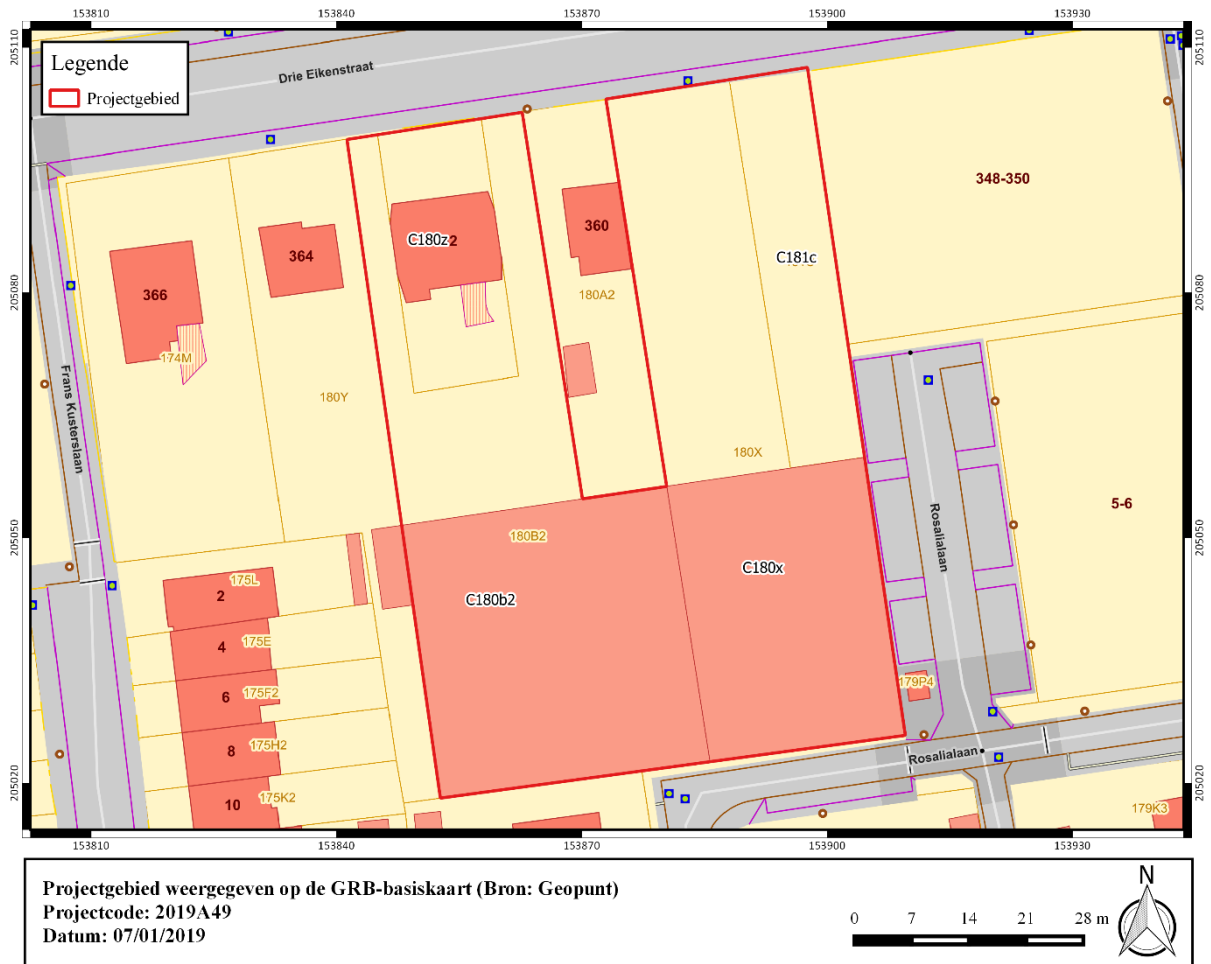

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Edegem
	Deelgemeente	/
	Postcode	2650
	Adres	Drie Eikenstraat 362 2650 Edegem
	Toponiem	Drie Eikenstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 153802$ $Y_{\min} = 205014$ $X_{\max} = 153943$ $Y_{\max} = 205112$
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Edegem, Afdeling 2, Sectie C, nr's: C180z, C180b2, C181c, C180x Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling aan de Drie Eikenstraat te Edegem. Het terrein is ca. 4190 m² groot en quasi integraal bebouwd en verhard. Deze verharding en bebouwing worden gesloopt in het kader van de geplande ontwikkeling.

Landschappelijk gezien is Edegem gelegen in de Zuiderkempen. Het terrein is gelegen op een westelijke uitloper van een hoger gelegen zandleemplateau dat wordt ingesneden door de Kleine Struisbeek en de Edegemse Beek. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen. De beekvalleien van de Kleine Struisbeek en Edegemse beek zijn gelegen op ca. 650m ten noordwesten en zuiden van het plangebied. De bodemkaart geeft aan dat het sediment bestaat uit droge zandleem. Lokaal kan een deel van de E-horizont nog bewaard zijn. Bij de aanpalende percelen is een klassiek A-B-C profiel waargenomen¹.

Het terrein is niet gelegen binnen een gradiëntsituatie. Desalniettemin kan de aanwezigheid van gemeenschappen jager-verzamelaars niet uitgesloten worden. De drogere, iets hoger gelegen gronden op enige afstand van enkele beekvalleien moeten toch enigszins een aantrekkingskracht gehad hebben op rondtrekkende jager-verzamelaars. Daarenboven wijzen de gegevens van de bodemkaart op een mogelijk beter bewaard bodemprofiel rondom het plangebied. Daartegenover staat echter het feit dat het terrein quasi integraal is verhard en bebouwd. Hiervan is de impact op het bodemprofiel en het bodemarchief niet duidelijk. In het kader van de geplande werken werd reeds een Oriënterend en Beschrijvend Bodemonderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat binnen het plangebied nog enkele ondergrondse tanks aanwezig zijn, de plaatsing hiervan zal ongetwijfeld reeds een impact hebben gehad op het bodemarchief. Verder is uit de boorstaten niet duidelijk in welke mate de moederbodem verstoord is, in één boring is wel een puinaanrijking waargenomen tot op een maximale diepte van 1m maar dit lijkt een lokale anomalie te zijn². Op basis van de beschikbare gegevens kan niet geconcludeerd worden dat het terrein vrij is van archeologische relictten. Vanwege deze waarnemingen en de onzekerheid m.b.t. de bodemopbouw en verstoringsgraad werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Uit de waarnemingen van dit booronderzoek blijkt dat de ondergrond is verstoord door de bouwactiviteiten in het verleden.

De historisch-cartografische bronnen wijzen op een ruraal en open karakter van het landschap. De oorspronkelijke dorpskern van Edegem bevindt zich ca. 1,5 km ten oosten van het plangebied. Op de Ferrariskaart is het terrein gelegen tussen twee hoevecomplexen. Ten noordoosten is een hoeve afgebeeld waarbij het toponiem 'Ter Borgh' is aangegeven. Dit toponiem gaat terug op een 13^e-eeuwse motte. Op jongere, 19^e-eeuwse bronnen is deze bebouwing niet meer aangegeven. De orthofotosequentie geeft weinig evolutie weer inzake landgebruik binnen de grenzen van het plangebied. Op het luchtbeeld van 1979-1990 is de huidige situatie reeds herkenbaar. Op het luchtbeeld van 2000-2003 en jonger kan opgemerkt worden dat het terrein ten oosten van het plangebied wordt ontwikkeld en bouwrijp wordt gemaakt.

Op het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. Het kaartbeeld van de CAI geeft rondom het plangebied een groot polygoon weer waar de aanwezigheid van een 3-ledig Frankisch domein met motte wordt vermoed. Hiervan zijn echter geen archeologische aanwijzingen. In het kader van de zichtbare ontwikkeling rondom het plangebied werd in 2009

¹ De Vriendt B., 2009, Archeologisch vooronderzoek Drie Eikenstraat – Edegem, AS-rapport 2009/6, pp.10-11

² Oriënterend en Beschrijvend Bodemonderzoek, 2016, Voormalige onderhoudswerkplaats vrachtwagens aan de Drie Eikenstraat te Edegem, Artemis Milieu, 2016/2085/JDN

een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (CAI 150036). Hierbij werd echter slechts een handvol sporen waargenomen die als 'off-site' fenomenen geïnterpreteerd kunnen worden. Van belang hierbij is echter de recuperatie van een significante hoeveelheid handgevormd aardewerk, gedateerd in de metaaltijden, en de afslag van een vuurstenen bijl³. De waarnemingen waren niet van die aard dat verder vlakdekkend onderzoek kon verantwoord worden, echter wijzen ze wel op menselijke aanwezigheid of bewoning in de nabijheid. Een 200-tal meter ten zuiden van de planlocatie werden bij een proefsleuvenonderzoek resten uit de ijzertijd onderzocht (CAI 150232). Verder naar het oosten, op het hoger gelegen zandleemplateau, werden eveneens relicten uit de steentijden, het neolithicum, de ijzertijd, Romeinse periode en middeleeuwen onderzocht (CAI 100684). Overige gekende waarden betreffen in hoofdzaak cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse, vroegmoderne infrastructuur en onderdelen van de buitenste fortengordel rondom Antwerpen (CAI 366088 & CAI 366087).

Hoewel op basis van de beschikbare gegevens in de omgeving van het onderzoeksgebied uitgegaan dient te worden van een trefkans inzake ondergronds erfgoed wordt, vanwege de vastgestelde verstoring, verder archeologisch onderzoek als weinig zinvol beschouwd.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken aan de Drie Eikenstraat te Edegem worden geen bijkomende onderzoeksdaden voorzien. Op basis van de waarnemingen van het reeds uitgevoerde landschappelijk bodemonderzoek kan geconcludeerd worden dat het bodemarchief is verstoord en gefragmenteerd. De kans dat bijkomend archeologisch onderzoek, in eender welke vorm, nog kan leiden tot wezenlijke kenniswinst is nihil.

Weliswaar dienen zowel de opdrachtgever als de uitvoerder van de geplande werken zich bewust te zijn van de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de sloop van de aanwezige bebouwing en verharding en vervolgens de realisatie van een nieuwbouwproject aan de Drie Eikenstraat te Edegem. Het landschappelijk bodemonderzoek heeft aangetoond dat de ondergrond ter hoogte van het terrein is vergraven en het bodemarchief is gefragmenteerd. Bijkomend archeologisch onderzoek wordt bijgevolg als weinig zinvol beschouwd.

³ De Vriendt B., 2009, Archeologisch vooronderzoek Drie Eikenstraat – Edegem, AS-rapport 2009/6, pp.25

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

